

Företaget Siemens- Elema ABs historik

Ingenjör Bror J F Andersson.

Det svenska ursprunget för Siemens-Elema kan räknas så långt bakåt som till år 1890. Det året grundade ingenjör Bror John Frithiof Andersson (avlidet 1939) sin firma. Verksamheten bedrevs under John Anderssons namn och hade sitt kontor på David Bagares gata 7 i Stockholm.

Bror Anderssons specialitet var åskledare med därtill hörande utrustning.

År 1895 flyttade firman till Klarabergsgatan 60 och år 1898 till Klarabergsgatan 58.

År 1895 gjordes upptäckten av röntgenstrålarna av den tyske professorn Wilhelm Conrad Röntgen. Han kallade de osynliga strålarna för "x-strålar". Denna upptäckt kom att få en avgörande betydelse för den medicinsktekniska utvecklingen och för Siemens-Elema med dess föregångare.

Ingenjör Anderssons kunskaper om åskledarproblemen gav honom ett högt anseende och ett gott rykte. Det blev under åren många åskledarinstallationer på såväl privata som statliga och kommunala byggnader, kyrkor etc.

Firman fick snart även internationellt erkännande och flera utmärkelser utdelades vid industriutställningar och vid världsutställningen i Paris 1900.

Firman kom att utvidga sin verksamhet allt mer och år 1898 ändrades firmanamnet till John Anderssons Elektro-Tekniska Byrå. Personalen bestod då av en bokhållare (bokförare; kontorist), en lagerförvaltare samt några montörer, vilkas antal varierade mellan två till sex man.

Affären Klarabergsgatan 58.

*Ingenjör Bror Edvard Järnh,
år 1902.*

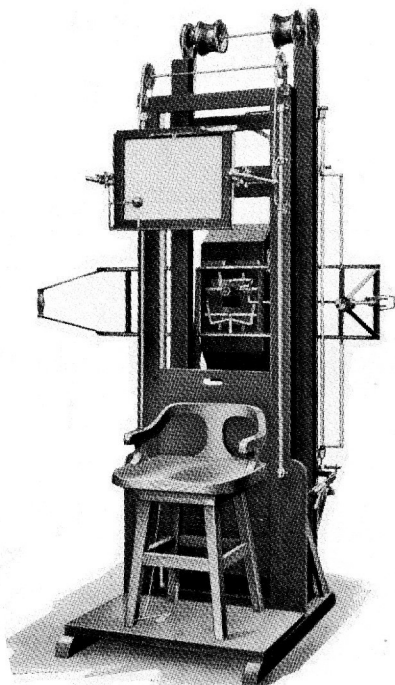
År 1899 anställdes ingenjör Bror Edvard Järnh efter sina nyss avslutade studier. Samtidigt inrättades en liten mekanisk verkstad i en gårdsbyggnad till fastigheten Klarabergsgatan 58. I den tog firman själv upp tillverkningen av åskledardetaljer och material för ringledningsanläggningar, såsom nummertavlor och dylikt.

I gathuset öppnade firman en butik för detaljförsäljning av svagströmsmaterial, belysningsarmaturer med mera. Man hade dessutom ett förråd på Klara Södra Kyrkogata 13.

År 1901 bildar ingenjör Andersson en ny firma, Åskledarkontrollanstalten. Detta innebar att han i fortsättningen av sin levnad i snabbt ökande grad kom att ägna sig åt konsultverksamhet.

Redan 1902 fann han skäl att överlåta sin firma på Bror Edvard Järnh. Firmanamnet ändrades då till John Anderssons Elektro-Tekniska Byrås Eftr. Firman hade då en kassör, lagerförvaltare, kontorist samt ett 10-tal arbetare.

Ingenjör Järnh började tidigt att intressera sig för röntgentekniken. År 1907 blev han av flera framstående läkare anmodad att träda i förbindelse med utländska tillverkare av röntgenapparater.

*Genomlysningsstativ efter professor
G Forssell från 1908.*

Det dröjde inte länge förrän Järnhs firma började importera röntgeninstrument. Ett fruktbarande samarbete kom också snart igång mellan ingenjör Järnh och föreståndaren för Serafimerlasarettets röntgenavdelning, doktor Gösta Forsell. De nykonstruktioner som därvid togs fram kom därmed att tillverkas i Järnhs firma. Firman blev så småningom Sveriges största röntgentekniska företag.

År 1909 startade firman tillverkning av person- och varuhissar. Under de kommande 30 åren tillverkades över 400 hissanläggningar. Många av dem är i bruk än idag.

Under Bror Edvard Järnhs ledning utvidgades firmans verksamhetsområde. Man kom i fortsättningen att även ägna sig åt elektriska kraft- och belysningsanläggningar. År 1909 antogs ingenjör Järnh till entreprenör för Stockholms Stads Elektricitetsverk och verksamheten ökade snabbt.

Fastigheten Klarabergsgatan 58 skulle rivas och ombyggas, varför firman flyttades till nr 56 under 1913. Man var redan från början alltför trångbodd, varför man 1914 inköpte fabriksfastigheten Vasagatan 7 i Sundbyberg och flyttade hela tillverkningen dit. Kontoret blev dock kvar ända fram till år 1923.

Bolagets personal år 1914.

John Anderssons Elektro-Tekniska Byrås Eftr. ombildas till aktiebolag 1917 och byter samtidigt namn till Järnhs Elektriska Aktiebolag med ägaren Bror Edvard Järnh som verkställande direktör.

Världskriget 1914 - 1918 innebar att importen av röntgenutrustningar försvarades. Ingenjör Järnh anmodades därför från läkarhåll att själv börja tillverka röntgenapparaterna, vilket han också gjorde.

År 1922 kunde företagens verksamhet utvidgas ytterligare genom att man köpte större lokaler i fastigheten Fabriksgränd 1 i Sundbyberg.

I de nya lokalerna tillverkades åskledare, detaljer och material för elektriska hissar samt röntgenapparater. De senare blev snart bolagets största och viktigaste produktområde.

Kontoret som sedan 1913 legat kvar på Klarabergsgatan 56 flyttades 1923 till nya moderna lokaler i fastigheten Malmtorgsgatan 8. Samtidigt förhyrdes lagerlokaler i fastigheten Norra Smedjegatan 3.

Järnhs övertar 1923 Stille-Werners tillverkning av elektromedicinska apparater.

År 1931 var det dags att ge sig in i en ny bransch, nämligen kylskåp och kylanläggningar. Företaget importerade maskinerna men tillverkade själv kyldiskar, kylskåp, kylrumsdörrar med mera.

Företagets tillverkning av röntgenapparater och stativ expanderade alltmer och man började att exportera till flera länder.

År 1939 beslutade företaget att bygga en helt ny modern fabrik. Den blev belägen på Industrivägen 23 i Hagalunds industriområde och var inflyttningsklar 1940.

I den nya fabriken startas en ny viktig tillverkning, nämligen elektrokardiografer. För detta ändamål träffar företaget ett avtal med doktorerna Peter Petersen och Rune Elmqvist. I samband därmed överflyttas deras firma "Universitetets Instrumentmakeri i Lund" till Järnhs fabrik i Hagalund.

Företagets produktutveckling präglades av ett mycket nära samarbete med läkare, forskare och de egna teknikerna. Som exempel på innovationer och banbrytande produkter utifrån samarbetsprojekt kan nämnas bläckstråleskrivare till EKG och EEG, röntgenstativ (Mimer, Orbix m fl), filmväxlare (AOT, Puck), pacemaker och respiratorer.

Elema-Schönander AB bildas 1956 genom sammanslagning av Järnhs Elektriska AB, Georg Schönander, Elema och KIFA.

1959 köps Elema-Schönander upp av Siemens-koncernen.

1972 bildas Siemens-Elema AB. De goda försäljningsframgångarna gjorde att produktionen ökade och därmed kunde allt fler medarbetare knytas till verksamheten. Samma år var det dags att flytta in i nästa nybyggda fabrik, nämligen "Stenhöga", där man alltså fortfarande är kvar.

1980 köper Siemens-Elema AB upp AGA Medical (Narkostillverkning).

Under 1985 köper Siemens-koncernen upp Pacesetter, USA, (Pacemaker-tillverkning).

1988 är det dags för nästa företagsuppköp. Siemens-koncernen köper då upp Burdick, USA, som tillverkar pacemakers.